

POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

ASSESSMENT OF ENVIRONMENTAL IMPACT

Baryalai Tahzib

Abstract

The process of assessing the effects of certain buildings, equipment and other activities on the environment (Environmental Impact Assessment "EIA") is applied in economically developed countries more than 30 years. Is an effective preventive system, based on projections and assessment of expected impacts of planned activities on the environment. Professional competence for the purpose of assessing environmental impact, the Decree MoE SR No.. 113/2006 Z.z.

Key words

Environmental Protection, EIA, Assessment, SEA.

Úvod

Zákon NR SR č. 24/2006 Z.z. upravuje posudzovanie vplyvov na životné prostredie, ktorý slúži na vyhodnotenie priamych a nepriamych vplyvov navrhovanej činnosti, pripravovanej stavby, zmeny stavby na životné prostredie. Zo zákona účelom je najmä objasnenie a porovnanie výhod, nevýhod navrhovanej činnosti, ako aj určenie opatrení, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, resp. zmiernia jeho znečisťovanie.

Hodnotenie vplyvov činnosti investora na životné prostredie sa zameriava na obdobie počas výstavby ako aj počas prevádzky stavby.

Enviro system má dlhoročné skúsenosti a odbornú prax s poskytovaním komplexných služieb v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie. Poskytujeme nie len kvalitné a odborné služby, ale predovšetkým komplexný a korektný prístup k riešeniu problematiky. Naše dlhoročné skúsenosti nám umožňujú navrhnúť a riešiť projekty lokálneho aj regionálneho charakteru.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie (Environmental Impact Assessment - EIA) je považovaný za jeden z hlavných nástrojov medzinárodnej environmentálnej politiky na uskutočňovanie trvalo udržateľného rozvoja. Vo vyspelých krajinách sa uplatňuje viac ako tri desaťročia.

Vychádza z nasledovných princípov:

- komplexnosť vyhodnotenia predpokladaných vplyvov danej činnosti a strategického dokumentu na životné prostredie ešte pred rozhodnutím o ich povolení,
- vyhodnotenie vplyvov zabezpečujú odborníci z rôznych oblastí,
- široká a aktívna účasť verejnosti na procese posudzovania,
- variantné riešenia,
- proces posudzovania nenahrádza proces povoľovania danej činnosti.

Účel posudzovania

Účelom posudzovania je podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

- zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného prostredia a prispieť k integrácii environmentálnych aspektov do prípravy a schvaľovania strategických dokumentov so zreteľom na podporu trvalo udržateľného rozvoja,
- zistiť, opísať a vyhodnotiť priame a nepriame vplyvy navrhovaného strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie,
- objasniť a porovnať výhody a nevýhody návrhu strategického dokumentu a navrhovanej činnosti vrátane ich variantov a to aj v porovnaní s nulovým variantom,
- určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia,
- získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu a na vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov.

Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie

Podľa závažnosti možných negatívnych vplyvov na životné prostredie sa z hľadiska posudzovania členia strategické dokumenty a navrhované činnosti na dve skupiny:

1. podliehajúce povinnému hodnoteniu,
2. podliehajúce posudzovaniu na základe rozhodnutia príslušného orgánu v zisťovacom konaní.

U navrhovaných činností v odôvodnených prípadoch podliehajú posudzovaniu aj navrhované činnosti neuvedené v prílohe č.8 zákona, ak tak rozhodne príslušný orgán ochrany prírody a krajiny. Ide najmä o prípady navrhovaných činností nedosahujúcich prahové hodnoty podľa prílohy č.8, avšak sú situované v citlivých oblastiach a ich vplyvy by mohli spôsobiť podstatné zmeny v biologickej rozmanitosti, štruktúre a funkcii ekosystémov.

1. Predloženie zámeru pri EIA, oznámenia pri SEA.
2. Určenie rozsahu hodnotenia a časového harmonogramu.
3. Vypracovanie správy o hodnotení EIA, SEA.
4. Pripomienkovanie a verejné prerokovanie správy o hodnotení.
5. Vypracovanie odborného posudku.
6. Vypracovanie záverečného stanoviska.

Zisťovacie konanie začína predložením zámeru prípadne oznámenia a končí vydaním rozhodnutia, v ktorom príslušný orgán rozhodne, či sa činnosť, alebo strategický dokument bude alebo nebude posudzovať. V prípade, že sa rozhodne, že sa činnosť, alebo strategický dokument nebude posudzovať, nasleduje povoľovací proces podľa osobitných predpisov.

Metodický postup pre analýzu vplyvov na životné prostredie

Najvýznamnejšou časťou v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie je posudzovanie vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia, chránené územia, najmä navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu a súvislú európsku sústavu chránených území. Pri posudzovaní vplyvov sa predovšetkým hodnotia závažné vplyvy, ktoré sa podieľajú na zmene kvality životného prostredia vplyvom implementácie navrhovaného materiálu.

Rozlišujeme nasledujúce typy vplyvov:

- priamy environmentálny vplyv je zmena v životnom prostredí, ktorá je vyvolaná bezprostredným uplatňovaním navrhovanej regulácie,
- sekundárny alebo nepriamy environmentálny vplyv je zmena prvku životného prostredia spôsobená zmenou iného prvku,
- kumulatívny vplyv je vplyv na životné prostredie, ktorý možno očakávať v dôsledku pôsobenia vplyvu uplatňovania navrhovanej regulácie, ak je tento vplyv vo vzájomnej funkčnej a časovej súvislosti s vplyvom všetkých doterajších, súčasných a plánovaných aktivít. Kumulatívny vplyv vzniká, keď napr. niekoľko zmien s nepatrným vplyvom má spolu významný vplyv, alebo keď niekoľko samostatných vplyvov navrhovanej regulácie má spoločný vplyv,
- synergia environmentálnych vplyvov je znásobovanie účinku kumulatívnych environmentálnych vplyvov na životné prostredie,
- pozitívny vplyv predstavuje zmenu stavu prvkov životného prostredia, ktorá zlepšuje podmienky života (napr. človeka, rastlín, živočíchov),
- negatívny vplyv predstavuje zmenu stavu prvkov životného prostredia, ktorá zhoršuje podmienky života (človeka, rastlín, živočíchov).

Pri posudzovaní vplyvov sa postupuje nasledovne:

- vykoná sa základné určenie významných vplyvov (priame, nepriame),
- urobí sa výber vhodnej metódy na prognózu vplyvov (odhad),
- určí sa druh vplyvu (napr. trvalý, dočasný, pozitívny, negatívny, pravdepodobný, nepravdepodobný, krátkodobý, strednodobý, dlhodobý, sekundárny, kumulatívny, synergický),
- určí sa veľkosť vplyvu (napr. veľký, stredný, malý),
- určí sa plošný rozsah vplyvu (napr. ohraničenie oblasti s negatívnym zdrojom, napr. hluk, znečistenie),
- opíšu sa tie zložky životného prostredia, ktoré budú predpokladaným vplyvom najviac ovplyvnené, a vykoná sa podrobnejšie zistenie vzájomných vzťahov,
- zhodnotí sa environmentálna významnosť vplyvu,
- vykoná sa opis dôsledku zmeny sledovanej zložky životného prostredia na celkový charakter životného prostredia dotknutého územia.

Pri posudzovaní vplyvov návrhu na životné prostredie je potrebné zamerať sa na to, aby sa v prehľadnej forme a pomerne rýchlou a jednoduchou metódou určili všetky závažné súvislosti vplyvov navrhovaného materiálu na životné prostredie a možné trendy vývoja územia s uplatňovaním navrhovaného materiálu a bez navrhovaného materiálu. Pre tento účel sa využívajú rôzne metódy posudzovania. Pri výbere metód pre posudzovanie vplyvu na životné prostredie odporúčame prihliadať na nasledovné body:

- je metóda schopná účelne usporiadať, analyzovať a prezentovať informácie,
- druhy sledovaných vplyvov,
- aká je kvalita a rozsah základných dát,
- ktoré zložky životného prostredia sú posudzované,
- dostupnosť odborných poznatkov.

- Kvalita procesu posudzovania vplyvov návrhu na životné prostredie závisí od mnohých faktorov:
  1. od výberu členov pracovného kolektívu, ktorý bude posudzovanie vplyvu návrhu na životné prostredie vykonávať,
  2. od získania vhodných informácií,
  3. od použitia efektívnych prognózovacích techník,
  4. od konzultácií a integrácií zistení pri vypracúvaní návrhu a pod.

Súhrn

Na základe desaťročných skúseností s posudzovaním vplyvov na životné prostredie boli upravené niektoré lehoty pre jednotlivé etapy posudzovania a určené tak, aby umožnili seriózne posúdenie bez zbytočných prieťahov.

Zo zákona vyplýva povinnosť pre investora projektu s určitými kapacitnými alebo rozmerovými charakteristikami vypracovať Zámer, prípadne Správu o hodnotení vplyvu na životné prostredie. Podľa závažnosti vplyvu na ŽP sa v zmysle zákona vykonáva povinné hodnotenie alebo zisťovacie konanie. O úspešnosti a rýchlosti priebehu procesu EIA rozhoduje najmä kvalita vypracovanej dokumentácie a skúsenosti zhotoviteľa v tejto oblasti.

Kľúčové slová

Životné prostredia, EIA, posudzovania, SEA.

Použitá literatúra

- [1] PAULIKOVÁ, Alena: *Ekologické aspekty povrchových úprav = Ecological aspects for surface finishing*. 2002. In: Acta Mechanica Slovaca. Roč. 6, č. 2 EI-'02 (2002), s. 277-281. - ISSN 1335-2393,
- [2] DANESHJO, Naqib - DIETRICH, Christian - KORBA, Peter: *Analysis of emergency logistic solutions for aircraft spare part distribution* / Naqibullah Daneshjo, Christian Dietrich, Peter Korba - 2011. In: Strojárstvo Extra. Č. 7-8 (2011), s. 21/1. - ISSN 1335- 2938,
- [2] FEDORČÁKOVÁ, Monika: *Logistické racionalizačné technológie*. 1 elektronický optický disk (CD-ROM). In: Inovatívne projektovanie demontážnych procesov a systémov : zborník. - Košice : TU, SjF, 2009 S. 126-128. - ISBN 978-80-553-0275-1,
- [3] <http://www.sireco.sk/eia-posudzovanie-vplyvov-na-zivotne-prostredie.php>,
- [4] <http://www.environet.sk/?M=50&lang=sk>,
- [5] <http://www.processing.sk/eia.html>,
- [6] <http://www.ibgproject.sk/spolocnost/aktuality-a-oznamy/posudenie-vplyvov-na-zivotne-prostredie-eia-environmental-impact-assessment/>.

Kontaktná adresa

Ing. Baryalai Tahzib
TUCE, Stavebná fakulta
Ústav environmentálneho inžinierstva
Vysokoškolská 4, 041 21 Košice
baryalai.tahzib@tuke.sk